**Raadsvoorstel:** Z/23/752457 / 859772
Onderwerp: **Zienswijze herziene begroting 2023, begroting 2024 en jaarstukken en resultaatbestemming 2022 Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J)**

Datum: 23 mei 2023
Portefeuillehouder: Eva Dansen
I&O: 8 juni 2023
B&A / Raadsvergadering: 15, 29 juni 2023
Opsteller: Braanker, Theo den/ Teeuw, Miriam
Geeft voorstel begrotingswijziging: Ja

**Onderwerp:**

Zienswijze Herziene begroting 2023, begroting 2024 en jaarstukken en resultaatbestemming 2022 Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J)

**Voorstel:**

Wij stellen u voor:

1. Met bijgevoegde zienswijze (D-860718) te reageren op de jaarrekening en het jaarverslag 2022, de herziene begroting 2023 en de begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling DG&J:
2. De in de herziene begroting 2023 genoemde meerkosten, zijnde:
   - De indexeringsbijdrage DG&J ad € 195.700 en JongJGZ ad € 28.826
   - De indexeringsbijdrage/ extra kosten Service Organisatie Jeugd (SOJ) ad. € 496.200

   Het totale bedrag ad € 720.726 en de dekking te verwerken in de tussenrapportage 2023.
3. De structurele gevolgen van de herziene begroting 2023 en de gevolgen van de in de ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 genoemde bedragen, zijnde:
   - De indexeringsbijdrage DG&J ad € 295.700 en extra bijdrage Veilig Thuis € 7.600
   - De indexeringsbijdragen SOJ inclusief daling gebruik Jeugdhulp ad € 824.800 voor per saldo € 1.128.100 te betrekken bij de uitwerking van de Perspectiefnota 2024.

**Aanleiding:**

De Wet gemeenschappelijke regelingen gaat uit van een zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting, de jaarstukken en voorstellen resultaatbestemming van gemeenschappelijke regelingen, waaronder DG&J. In de financiële verordening is in artikel 26 aangegeven dat het college de raad een bundel van zienswijzen begroting, jaarstukken en resultaatbestemming voorlegt. De zienswijze is als bijlage bij dit raadsvoorstel opgenomen.

**Beoogd effect:**

Met dit voorstel bereiden wij uw raad een zienswijze voor en bieden wij inzicht in de herziene begroting 2023, ontwerpbegroting 2024 en de jaarstukken 2022 van de DG&J en de financiële gevolgen voor de gemeente Gorinchem.

**Argumenten:**

**Dienst gezondheid & jeugd (DG&J)**

*1.1 Het nadelige resultaat onderdeel DG&J van afgerond € 8.000 wordt ten laste gebracht van de Algemene reserve van de DG&J.*

Ondanks COVID-19 heeft de DG&J bijna alle prestaties volgens afspraak geleverd. Het licht nadelige resultaat wordt voorgesteld ten laste te brengen van de algemene reserve DG&J.

*1.2 Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 was al rekening gehouden met een hogere uitgave voor het onderdeel SOJ.*

Op basis van eerdere prognoses bleek al dat er sprake zou zijn van een overschrijding van het budget ten opzichte van de primaire begroting 2022 gemeente Gorinchem ad. € 9.107.932 *(regionaal € 122.371.402*). Bij de 1e begrotingswijziging 2022 is de begroting aangepast naar een bedrag van € 10.344.247 (*regionaal € 131.380.747*). Naast indexatie, hogere tarieven en een aantal externe factoren had dit grotendeels te maken met de groei in jeugdhulpgebruik. In de tweede bestuursrapportage 2022 werd een stabilisatie van groei geconstateerd waardoor de prognose regionaal lager uit leek te vallen t.o.v. de 1e bestuursrapportage 2022. Bij de jaarrekening 2022 bleken de kosten regionaal nog lager te

zijn. Mede door afbouw van de solidariteit ontstaan er wel verschillen tussen gemeenten onderling. Voor de gemeente Gorinchem blijkt dat de kosten bij de jaarrekening ad. € 10.636.406 met € 292.400 te zijn gestegen t.o.v. de gemeentelijke begroting. Hoewel de stijging van het aantal jeugdigen in de zorg lijkt af te vlakken, zegt dit nog niks over de gemiddelde kosten per jeugdige. Een paar jeugdigen met dure zorg of een paar extra maatwerkovereenkomsten (*soms als gevolg van de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel),* kunnen de kosten al snel doen stijgen. De gemeente Gorinchem heeft een paar jeugdigen met dure zorg gehad. De verwachte overschrijding van € 292.400 is volledig gedekt uit de extra Rijksbijdrage jeugd in 2022.

*2.1 Wij kunnen ons vinden in de herziene begroting 2023, onderdeel DG&J*
Door een aantal exogene ontwikkelingen (zoals de oorlog in Oekraïne) is de inflatie fors toegenomen. Dat heeft zijn weerslag gehad op de CAO onderhandelingen. Het Cao-akkoord maakt een herziening van de begroting 2023 noodzakelijk. De bijstelling betreft een regionale aanvullende inwonerbijdrage van € 1.627.378 voor het onderdeel DG&J. Voor Gorinchem gaat het om een bedrag van € 195.700 ten opzichte van de gemeentelijke begroting. Om dezelfde reden wordt voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg (*uitgevoerd door JongJGZ*) een structurele aanvullende bijdrage gevraagd van € 443.000,00. Dat is 4,7% van de opdrachtsom. Uit een nadere beantwoording van vragen die zijn gesteld, blijkt dat JongJGZ uitgaat van een realistische indexatie van 4,7%. Voor de gemeente Gorinchem betekent dit aan meerkosten een bedrag van € 28.826 ten opzichte van de primaire begroting 2023.

Deze hogere kosten krijgen wij naar verwachting gecompenseerd via een hogere bijdrage uit het gemeentefonds.

*2.2 Wij kunnen ons vinden in de door de SOJ voorgestelde herziene begroting 2023*
Voor het onderdeel SOJ geldt dat in de contracten met de zorgaanbieders voor Jeugdhulp afspraken zijn gemaakt over de toe te passen indexering. Deze loopt uiteen van 6,7% tot maximaal 13,4%. De prognose 2023 is naar aanleiding van deze indexering aangepast. Daarbij is tevens rekening gehouden met de stabilisatie van groei in jeugdhulpgebruik zoals bij argument 1.2 is benoemd. Rekening houdend met beide invloeden wordt een bijstelling van de begroting voor Jeugdhulpuitgaven voorgesteld van in totaal (regionaal) € 4.784.480. Voor de gemeente Gorinchem betekent dit een extra bijdrage van € 496.200 ten opzichte van onze begroting.

*3.1 De ontwerpbegroting 2024 voldoet aan de wettelijke verplichtingen.*

*3.2 Wij kunnen ons vinden in de ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027*
De begroting is meerjarig sluitend. De begroting is gebaseerd op de herziene begroting 2023 inclusief indexering 2024. De kosten van de indexering krijgen wij waarschijnlijk vergoed via het gemeentefonds. Daarnaast wordt een extra bijdrage gevraagd voor Veilig Thuis. Zie argument 3.3. De hogere kosten voor de SOJ, met name door indexering, krijgen wij naar verwachting gecompenseerd via een hogere bijdrage uit het gemeentefonds. Zie argument 3.4. De meerkosten zullen we verwerken in de Perspectiefnota 2024 –2027.

*3.3 We kunnen ons vinden in de formatie-uitbreiding bij Veilig Thuis.*
Voor Veilig Thuis wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd in verband met de autonome groei van het aantal meldingen. Deze bijdrage is voor het uitbreiden van de ondersteunende functie van het uitvoeringsproces. De kosten hiervoor bedragen € 100.000. Een deel van de kosten wordt gefinancierd door middel van een subsidie via centrumgemeente Dordrecht (*€ 17.600*). Dit betekent een regionaal structurele bijstelling van de inwonerbijdrage van € 82.400. Voor de gemeente Gorinchem betekent dit structureel, een extra bijdrage van € 7.600. Wij kunnen ons vinden in deze formatie uitbreiding.

Daarnaast wordt wederom een formatie uitbreiding gevraagd van 3.76 fte maatschappelijke werker. Eind 2021 constateerde Veilig Thuis (VT) dat de begrote capaciteit op dat moment onvoldoende was om de taken van VT ZHZ in 2022 en verder binnen de wettelijk gestelde termijnen uit te kunnen voeren. Door

middel van een begrotingswijziging 2022 is hier formatie-uitbreiding voor gevraagd (circa 615K regionaal). Deels incidenteel en deels structureel. Het AB DG&J heeft deze structurele bijdrage (meerjarig) en incidentele bijdrage (2022) na een zienswijze ronde vastgesteld op 7 april 2022.
De incidentele formatie-uitbreiding had tot doel om alle gemeenten in 2022 en mogelijk 2023 extra tijd te geven om er voor te zorgen dat de lokale teams voldoende waren toegerust om de casuïstiek met veiligheidsvraagstukken goed op en over te kunnen pakken (grotendeels binnen het project "Veilig Opgroeien is Teamwerk"). Het doel was om uiterlijk in 2023 het incidentele deel indien mogelijk af te bouwen.
In 2023 is regionaal gestart met een plan van aanpak voor de verbetering van de samenwerking tussen lokale teams en Veilig Thuis als het gaat om de op- en afschaling van veiligheidsdossiers. Dit plan zal na de zomer beschikbaar zijn. Daarom wordt voorgesteld om de formatie uitbreiding wederom op te nemen in de begroting. Voor de gemeente Gorinchem gaat dit om een bedrag van ongeveer 40K. Afhankelijk van het resultaat van het verbeterplan, zal deze tijdelijke, extra inzet in de loop van 2024 worden afgebouwd.

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Alle gemeenten ontvangen hiervoor extra middelen van het Rijk: de zogeheten POK-middelen. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Een deel van deze middelen wordt sinds medio 2022 ingezet voor extra formatie bij het lokale team in Gorinchem. De extra inzet in 2022 en in 2023 heeft erin geresulteerd dat overgedragen casussen vanuit Veilig Thuis binnen vijf werkdagen wordt opgepakt.

Veilig Thuis heeft een regionale functie waardoor extra inzet in Gorinchem voor Veilig Thuis niet gelijk het verschil maakt. Op dit moment kunnen zij ook nog geen regionale onderverdeling maken. Eind 2022 waren er geen negatieve signalen bekend bij Veilig Thuis over het Sociaal Team Gorinchem. Dat maakt dat we op dit moment zowel lokaal extra inzet plegen als regionaal een bijdrage leveren door middel van de voorgestelde tijdelijke formatie uitbreiding.

We vinden het belangrijk dat de zorg voor deze kwetsbare jeugdigen goed wordt opgepakt. Daar is voldoende formatie voor nodig. Hetzij bij Veilig Thuis, hetzij bij de lokale toegang.
Daarom geven wij nog eenmaal een positieve zienswijze af met betrekking tot het verzoek tot verlenging van de formatie-uitbreiding in 2024. Wij zien dit als een incidentele uitbreiding voor enkel het jaar 2024, onder de voorwaarde dat de DG&J gedurende 2023, aantoont of deze gevraagde uitbreiding echt nog noodzakelijk is. Daarbij dient aangegeven te worden of de inzet regionaal breed noodzakelijk is, of dat enkele individuele gemeenten extra ondersteuning nodig hebben.

*3.4 We kunnen ons vinden in de door de SOJ voorgestelde ontwerpbegroting 2024.*
De financiële raming van de jeugdhulpuitgaven 2024-2025 is gebaseerd op de op basis van de herziene begroting 2023 van de dienst bijgestelde prognose van de kosten per gemeente voor het jaar 2023. Deze verwachte uitgaven worden geïndexeerd naar het prijsniveau 2024. De grootste kostenstijging is als gevolg van de indexatie. Daarnaast wordt er een groei in kosten verwacht als gevolg van de afbouw van de gesloten jeugdzorg en beschikbaarheidsfinanciering voor crisisbedden.

De DG&J constateert dat de groei in jeugdhulpgebruik regionaal lijkt te stabiliseren. Vanuit het oogpunt van evenwichtig begrotingsbeleid kiest de DG&J er voor zowel geen groei als geen besparingen op te nemen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat wel degelijk ingezet wordt op de reeds lopende maatregelen om de kosten terug te dringen. Ze worden alleen niet op voorhand al ingeboekt.

Gemeenten kunnen in hun zienswijzen, net als vorig jaar, gericht op de actuele situatie in de eigen gemeente gemotiveerd een aanpassing aangeven. De afwijking dient deugdelijk onderbouwd te worden en zal door de provincie worden getoetst (in geval van een lagere raming).
Onderstaand is een schema opgenomen waarbij een relatie wordt gelegd tussen voorzichtig, evenwichtig en ambitieus begrotingsbeleid enerzijds en het (niet) opnemen van groei en besparingen anderzijds.

| Voorzichtig (minder risio) | Evenwichting / realistisch (gemiddeld risico) | Ambitieus (hoger risico) |
|---|---|---|
| Geen besparingen | Geen besparingen | Wel besparingen |
| Groei opnemen | Geen groei | Geen groei |

De wens om meer realistisch te begroten aan de voorkant is uitgesproken door u als raad en ook door de dienst omarmd. Er zijn nog wel verschillende onzekere factoren te noemen (zie ook paragraaf risico's). De belangrijkste zijn wel de grote fluctuaties per gemeente.

Voorgesteld wordt in te stemmen met het voorstel van de dienst en uit te gaan de variant "evenwichtig/ realistisch (gemiddeld risico)". We verwachten de jeugdhulpkosten te kunnen dekken vanuit de door de gemeente te ontvangen (extra) rijksmiddelen voor de jeugdzorg. De meicirculaire zal ons hier duidelijkheid over geven.

Samengevat betekent dit voor Gorinchem:

| | SOJ 2024 | DG&J 2024 | Totaal 2024 |
|---|---|---|---|
| **begroting Gorinchem** | € 10.384.448 | € 2.621.818 | € 13.831.022 |
| **begroting SOJ-DG&J** | € 11.209.204 | € 2.326.118 | € 12.710.566 |
| **Bijdrage Veilig Thuis** | | € 7.600 | € 7.600 |
| **Tekort** | **€ -824.756** | **€ -295.700** | **€ -1.128.058** |

Bedrag index is inclusief daling Jeugdhulpgebruik.
De indexeringsbedragen worden waarschijnlijk gecompenseerd door het Rijk.

**Risico's:**

**Risicoparagraaf**
Zowel in de jaarrekening als de begroting van de DG&J is vastgelegd hoe risico's binnen de Dienst Gezondheid en Jeugd worden geïnventariseerd, waar nodig gekwantificeerd, gekwalificeerd en beheerst. Daarmee geeft de Dienst aan dat de risico's op een goede manier te ondervangen zijn.

**Herziene begroting 2023**
De herziene begroting 2023 bevat hoofdzakelijk aanpassingen als gevolg van inflatiecorrecties en CAO-afspraken. Daarnaast kunnen zich in 2023 nog steeds inhoudelijke ontwikkelingen voordoen die wederom om een aangepaste begroting vragen.

**Risicomatrix**
Tijdens de I&O van 8 juni krijgt u een risicomatrix ter bespreking voorgelegd. Het doel hiervan is om een meer gedeeld beeld van het college en de raad te krijgen over de bestuurlijke en financiële risico's gemeenschappelijke regelingen en hoe hiermee om te gaan.

**Veilig Thuis**
1. Indien Veilig Thuis ZHZ gehouden wordt aan de oorspronkelijke begroting en de formatie uitbreiding niet mee kan nemen, levert dit veiligheidsrisico's op voor gezinnen waarover meldingen zijn gedaan. En de wettelijke doorlooptijden kunnen dan niet behaald worden.
2. Er dient actief afstemming plaats te vinden tussen de lokale toegang en Veilig Thuis om te zoeken naar lokale en/of structurele borging van formatie, expertise en middelen binnen de lokale

toegang. Zolang de extra inzet enkel bij Veilig Thuis wordt ingezet, zal de gewenste overdracht mogelijk niet plaatsvinden.

**Ontwikkelingen SOJ – begroting 2024**
Op dit moment wordt er regionaal een stabilisatie van groei gezien. Daarmee wordt bedoeld dat het aantal jeugdigen met een jeugdhulpvraag lijkt te stabiliseren. Dat maakt dat de DG&J voorstelt om voor de begroting 2024 uit te gaan van "geen groei". Op dit moment wordt voorgesteld hierin mee te gaan. Omdat we echter te maken hebben met een zorgplicht (de geleverde zorg moet betaald worden), valt niet op voorhand met zekerheid aan te geven of deze verwachte begroting voldoende zal zijn. We voorzien een aantal risico factoren die maken dat de kans aanwezig is dat we bij de jaarrekening 2024 moeten constateren dat de begroting toch niet voldoende was. Dekking van eventuele meerkosten kunnen dan gevonden worden in de reserve sociaal domein.

We constateren de volgende onzekere factoren:

- Hoewel het aantal jeugdigen in zorg lijkt te stabiliseren, zien we nog wel een stijging in het gemiddelde zorggebruik (en daarmee kosten) per jeugdige.
- Eén jeugdige in zware en dure zorg kan al zwaar op de begroting drukken.
- De DG&J constateert op regionaal niveau een stabilisatie van het aantal jeugdigen in zorg. Per gemeente kunnen grote fluctuaties zichtbaar zijn. Hoe de toekomst zich ontwikkelt, is nog onzeker.
- Onzekerheden in de ontwikkeling van de inflatie kan zorgen voor het verder oplopen van de tarieven.
- PGB budgetten die nog niet besteed zijn, kunnen nog tot 5 jaar terug, gedeclareerd worden (*ervaring leert dat dit vrijwel niet gebeurt*).
- Als gevolg van de nieuwe inkoop zetten aanbieders soms duurdere diensten in. Hier worden gesprekken over gevoerd.
- Niet alleen binnen de gesloten jeugdzorg maar ook binnen de andere vormen van residentiële zorg vindt een verkleining van groepen plaats. Dit leidt mogelijk tot meer kosten.
- Kleinschalige voorzieningen van hoog complexe (*crisis*) verblijfszorg kampen met verlies.
- De afbouw van de gesloten jeugdzorg zorgt voor continuïteitsproblemen bij de aanbieders. Hierover wordt de raad actief op de hoogte gehouden. Verwachting is dat medio 2023 de continuïteitsplannen gereed zijn en de eventuele financiële consequenties zichtbaar worden. De meerkosten zullen vooral ten laste komen van 2023.
- Vertraagde overdrachten in het kader van het woonplaatsbeginsel zorgen mogelijk nog voor hogere kosten.

**Accountantscontrole**
De jaarstukken worden nog door de accountant gecontroleerd. Uit deze controle kunnen wijzigingen naar voren komen waardoor de jaarstukken mogelijk nog moeten worden aangepast.

**Financiën:**

**Jaarstukken 2022**

**DG&J**
Het DG&J sluit af met een regionaal nadelig resultaat van afgerond € 8.000. Dit wordt ten laste gebracht van de algemene reserve van de DGJ.

**SOJ**
De SOJ sluit t.o.v. de 1e begrotingswijziging 2022 regionaal af met een daling van de uitgaven van € 132 mln. naar € 127 mln. Mede door het gedeeltelijk afschaffen van de solidariteit, verschillen de financiële effecten per gemeente. Voor Gorinchem zijn de totale uitgaven € 10.636.400 t.o.v. 1e burap SOJ (€10.344.000). Er is € 292.400 meer uitgegeven. Hier is rekening mee gehouden in de jaarrekening 2022.

**Herziene begroting 2023**
De extra indexering voor de SOJ is gemiddeld tussen 6.7% en 13.4% (was 2 en 1.5%) en bedraagt € 496.200 ten opzichte van onze begroting 2023.
De extra indexering voor het DGJ (GGD) voor loon 8% en prijs 5,9% (was 2 en 1.5%) bedraagt € 195.700 + Jong JGZ 28.826 ten opzichte van onze begroting 2023.
Het totale bedrag van de geschatte meerkosten ad € 720.726 wordt via een begrotingswijziging verwerkt en ten laste gebracht van de tussenrapportage 2023.

**Begroting 2024-2027 DG&J**
De indexering voor lonen en prijzen voor 2024 bedraagt 3.9 % en 2.4 % ten opzichte van de herziene begroting 2023, dit leidt tot structurele meerkosten van € 295.700 De overige uitgaven van de DG&J betreft Veilig Thuis jeugd, leiden tot een structurele begrotingsbijstelling van € 7.600. Deze bijdrage is voor uitbreiding voor een ondersteunende functie (FTE) van het uitvoeringsproces bij Veilig Thuis.

**SOJ**
De indexering voor lonen en prijzen bedraagt (incl. extra indexering 2023) € 824.800 structureel. De uitgaven jeugd nemen toe met een indexering van totaal 3.6% voor 2024 (ten opzichte van de herziene begroting 2023) In het bedrag van € 824.800 is ook een regionale daling van het aantal jeugdigen verwerkt, die gebruik maakt van de jeugdzorg.

Het totale bedrag waarmee de begroting 2024 voor Gorinchem toeneemt is € 1.128.100 inclusief het indexeringsbedrag voor 2024 van € 1.120.500. Het totale bedrag waarmee de meerjarenraming 2025 - 2027 toeneemt is jaarlijks € 1.128.100
De financiële gevolgen voor de begroting 2024 en de financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting 2025 – 2027 worden meegenomen in de uitwerking van de perspectiefnota. Wij verwachten dat deze financiële gevolgen gecompenseerd kunnen worden via de verwachte verhoogde rijksbijdrage uit het gemeentefonds.

**Participatie:**

Niet van toepassing

**Communicatie:**

De definitieve zienswijze wordt namens het college en de raad aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling aangeboden.

**Duurzaamheid:**

Niet van toepassing

**Vervolgproces:**

1. Na uw raadsbesluit op 29 juni aanstaande, zullen de dagelijks besturen per brief geïnformeerd worden over de zienswijzen.
2. De nog niet ontvangen controleverklaringen van de gemeenschappelijke regelingen worden op de lijst van ingekomen stukken geplaatst.

**Bijlagen:**

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

**Raadsbesluit**

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 23 mei 2023
Gelet op de wettelijke bepalingen Wet gemeenschappelijke regelingen

**Besluit:**

1. Met bijgevoegde zienswijze (D-860718) te reageren op de jaarrekening en het jaarverslag 2022, de herziene begroting 2023 en de begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling DG&J:
2. De in de herziene begroting 2023 genoemde meerkosten, zijnde:
   - De indexeringsbijdrage DG&J ad € 195.700 en JongJGZ ad € 28.826
   - De indexeringsbijdrage/ extra kosten Service Organisatie Jeugd (SOJ) ad. € 496.200

   Het totale bedrag ad € 720.726 en de dekking te verwerken in de tussenrapportage 2023.
3. De structurele gevolgen van de herziene begroting 2023 en de gevolgen van de in de ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 genoemde bedragen, zijnde:
   - De indexeringsbijdrage DG&J ad € 295.700 en extra bijdrage Veilig Thuis € 7.600
   - De indexeringsbijdragen SOJ en daling gebruik jeugdhulp ad € 824.800 voor per saldo € 1.128.100 te betrekken bij de uitwerking van de Perspectiefnota 2024.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 29 juni 2023.

Griffier, Voorzitter,